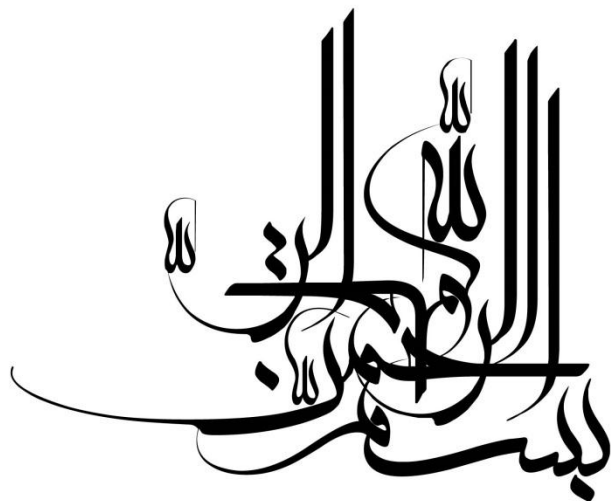

عنوان: جهاد تبیین و نقش آن بر ترویج فرهنگ ایثار و شهادت در جامعه

تهیه کننده: مهدیه مهدی زاده^۱

^۱ - مدرسه ریحانه الرسول نورآباد دلفان

فرهنگ ایثار و شهادت یکی از بارزترین خصوصیات ادیان الهی به ویژه دین مبین اسلام است. شناخت این فرهنگ و حفظ آن و آموزش و انتقال آن به نسلهای آینده ضامن بقاء عزت، پیشرفت و توسعه ملی خواهد بود. و این امر آنقدر حائز اهمیت است که دین اسلام ایثارگری و شهادت طلبی را در راه تعمق آرمانهای مذهبی تشویق نموده و بیشتر از هر چیز دیگری بدان پرداخته است چرا که در اسلام کشته شدن آگاهانه در راه خدا که در راستای گسترش اهداف الهی و اسلامی است بارها مورد تاکید قرار گرفته است. افرادی که به دنبال تبیین حقایق و واقعیتهای جامعه هستند بایستی با به کارگیری الزامات اخلاقی بیان شده در خصوص "جهاد" تبیین مطالب خود را با روشن بینی بلند نظری و همراه با عمق و با شجاعت کامل بیان ارائه نمایند و نباید هیچگونه تقیه ای در بیان اهداف ارزش ها و مبانی کرد، بنابراین در مسیر جهاد تبیین باید حقایق را بیان نموده و در روشهای خود تجدید نظر کنیم و ببینیم چه کاری باید انجام داده می شده که نشده و چه کاری نباید انجام میگرفته که انجام گرفته است. مبارزات تبیینی اهل بیت علیه السلام انبیای عظام الهی و اهل بیت علیه السلام بهترین الگوهای جهاد تبیین هستند؛ چنانکه امام علی علیه السلام در دوران کوتاه حکومت خویش همواره به تبیین و روشنگری پرداختند به گونه ای که هر جا فتنه ای رخ میداد خود را به آنجا میرساندند و روشنگری می کردند حضرت زهرا علیها السلام نیز با مراجعه به خانه انصار و اصحاب و ایراد خطبه فدکیه در مسجد پیامبر سلام الله علیها و دیگر فعالیت های خویش کوشیدند ولایت و امامت را برای جامعه زمان خود تبیین کنند. برای این اساس ما باید در مقابل تهدیدات همه جانبه دشمنان علاوه بر اتخاذ راه های متعدد از جمله تقویت دفاعی و تولید نیروی بازدارندگی، بهترین راهکار را ارائه دهیم که همان ترویج فرهنگ ایثار و شهادت می باشد. بنابراین جهاد تبیین به عنوان مهم ترین عرصه، برای بیان جایگاه ایثار و شهادت و از عوامل موثر بر ترویج فرهنگ ایثار و شهادت می باشد

کلید واژه ها: جهاد تبیین، فرهنگ ایثار و شهادت.

مسئله جهاد تبیین اهمیت بسیاری دارد، چرا که هم جنبه الهی هم جنبه انسانی دارد بدین بیان که تبیین، دستگیری و یاری از دل و ذهنی است که دچار عدم علم و شک و جهالت شده است و از آن جهت که دشمن هدفی جز گمراه کردن فکر و ذهن جوان و انسانهایی که دچار شک شده اند ندارد آنها را در ابهام نگه میدارد و به موقع و سر بزنگاه از مسیر گمراه می کند. مقام معظم رهبری مدظله العالی در مورد متعددی اساس روش اسلامی و انقلابی را تبیین دانسته اند؛ ایشان همواره قشر نخبگان و طلاب و دانشجویان را به تبیین فراخوانده بودند اما اکنون مخاطب عام را به این امر دعوت کرده و از همگان خواستند در حوزه خود تاثیر گذار باشند. از طرفی فرهنگ ایثار و شهادت یکی از اساسی ترین عوامل برای مقابله با دشمن و کفار است نگاهی به عملکرد مسلمانان از صدر اسلام تاکنون تاکید کننده این حقیقت است که آنچه باعث پیروزی این دین الهی شده روحیه ایثار و از خود گذشتگی مسلمان در میادین نبرد بوده است مسلمانان شهادت را توفیقی برای کسب رضایت الهی و رسیدن به فوزی عظیم رسیدن به لقای الهی میدانند و از این جهت ترسی از مرگ نداشته و به شوق لقاح الله دست و پا میزنند اصلی ترین هدف از ترویج فرهنگ ایثار و شهادت زنده نگه داشتن این روحیه و این قدرت بالنده و انتقال این آموزه به نسلهای بعدی برای مبارزه با ظلم و استکبار و مجد و عظمت اسلام و عزت مسلمانان است. تاکید امام خمینی (ره) مبنی بر اینکه خانواده شهدا چشم و چراغ این ملتند و همچنین فرمایش مقام معظم رهبری مدظله العالی در خصوص اینکه اهمیت زنده نگه داشتن یاد و خاطره شهدا کمتر از شهادت نیست ناظر بر تعیین و تکریم جایگاه و منزلت شهید و شهادت است. از جمله تالیفاتی که در این زمینه نگاشته شده است، کتاب مقدمه ای بر مفهوم فرهنگ شهادت و شیوه های ترویج آن از سعید معدنی و مقالاتی هم در این زمینه نگاشته شده ولی به صورت مستقیم با این عنوان کار نشده، این مقالات تحت عناوینی مانند، فرهنگ ایثار و شهادت به طور کلی بیان شده است، در این پژوهش سعی بر آن است که میزان تاثیر گذاری جهاد تبیین در ترویج فرهنگ ایثار و شهادت را تبیین و بیان کنیم.

۲_ مفهوم شناسی

۱_۲ تعریف لغوی و اصطلاحی جهاد

واژه جهاد از نظر لغوی از ریشه "جَهَد و جُهد" به معنای مشقت و زحمت و همچنین به معنای توان و طاقت است. (اصفهانی ۱۳۶۳، ص ۱۰۱).

واژه جهاد از نظر اصطلاحی به معنای بذل جان و مال و توان در راه اعتلای اسلام و برپا داشتن شعائر دین است. (نجفی، ج ۲۱ ص ۳)

۲_۲ تعریف لغوی و اصطلاحی تبیین

واژه تبیین از نظر لغوی به معنای روشننگری بیان منطقی مستدل و دور از هیاهو و جنجال است. (سیدعلی خامنه ای، ۱۳۹۷) واژه تبیین از نظر اصطلاحی معنای اصطلاحی ندارد.

۲_۳ ترکیب دو واژه "جهاد" و "تبیین" از سوی رهبر معظم انقلاب به صورت توأمان به معنای تلاش جهت مقابله با اهداف دشمن جهت غبار آلود کردن ذهن جوانان و عموم مردم است. جهاد تبیین یعنی بیان حقیقت و از بین بردن غبار جهالت و تحریف از اذهان ذهن انسان ممکن است دچار ابهام شود مورد تحریف قرار گیرد و دشمن یا هر فرد دیگری آن را از مسیر حقیقی و عقلانی خودش منحرف کند به عبارتی تبیین به معنای بی تفاوت نبودن انسان به ذهنی است که به کمک نیاز دارد و باید تعلیم ببینند. (میرزایی بهمن ۱۴۰۰).

۲_۴ تعریف لغوی و اصطلاحی ایثار

واژه ایثار از نظر لغوی به معنای برگزیدن، اعطا کردن، سود دیگران را به منفعت خویش مقدم داشتن و منفعت غیر را بر مصلحت خود مقدم شمردن می باشد. (دهخدا، سرواژه ۱۳۷۷، ج ۳، ص ۳۶۸).

واژه ایثار از نظر اصطلاحی؛ ایثار در اصطلاح عبارت است از مقدم داشتن دیگری بر خود در کسب سود و منفعت یا پرهیز

از ضرر و زیانی است که نهایتاً برادری و دوستی بین دو نفر را نشان می‌دهد. (دهخدا، سرواژه ۱۳۷۷، ج ۳، ص ۳۶۸).

۲_۵ تعریف لغوی و اصطلاحی شهادت؛ واژه شهید در لغت به معنای گواه است.

واژه شهید در اصطلاح؛ به کسی گویند که در راه خدا کشته می‌شود.

شهادت: در معنای خاص یعنی کشته شدن در راه خدا شهادت مرگ آگاهانه در راه هدف مقدس است که عملی آگاهانه و اختیاری است. (مطهری، ۱۳۷۶ ص ۴۶).

۲_۶ تعریف فرهنگ ایثار و شهادت: فرهنگ شهادت عبارت است از مجموعه آگاهی‌ها، باورها، آداب و اعتقادات و اعمالی که موجب وصل انسانی به عالی‌ترین و والاترین درجه کمال یعنی مرگ آگاهانه در راه خدا می‌گردد. هرگونه آثار باقیمانده از شهدا درباره شهادت و شهید، سیره، روش و پیام شهیدان و بالاخره تربت پاک و مقدس آنان بخشی از این فرهنگ است. (مدنی، ۱۳۷۸ ص ۱۹). (وَمِنْ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ رَئُوفٌ بِالْعِبَادِ). در میان مردم کسانی هستند که در جستجوی خشنودی خدا از جان خویش می‌گذرند. (بقره، آیه ۲۰۷).

۳_ جایگاه ایثار و شهادت

نزد همه انسان‌ها در سراسر جهان کسانی که برای مردم قابل احترام بوده و برای ایشان اهمیت خاص دارند کسانی هستند که برای آسایش دیگران و رهایی ایشان از ظلم و جور و ستم و جلب کشته شده‌اند وقتی از ایشان یاد می‌شود همواره هاله‌ای از احترام در اذهان نقش می‌بندد.

اما بارزترین جلوه ایثار و شهادت در دین تجلی پیدا می‌کند و آنقدر حائز اهمیت است که دین اسلام ایثارگری و شهادت طلبی را در راه تعمق آرمان‌های مذهبی تشویق نموده

مقاومت، یک نظریه اصل و درست است؛ هم در مقام نظر، هم در مقام عمل؛ از لحاظ نظری و از لحاظ عملی از هر دو جهت باید (ترویج شود) (بیانات رهبری، ۱۳۹۹).

10_ وظیفه ما در جهاد تبیین برای ترویج فرهنگ ایثار و شهادت در جامعه

جهت دستیابی به فرهنگ شهادت طلبی وظیفه‌ای بر عهده یکایک افراد جامعه و وظیفه‌ای بر عهده دست‌اندرکاران امور فرهنگی جامعه است افراد جهت رسیدن به فرهنگ ایثار و شهادت باید چنین رویکردی به عملکرد خویش داشته باشند.

۱. باورداشت خدا و معاد در جهان بینی توحیدی؛
۲. آگاهی به فضیلت و جایگاه ارزشی جهاد و شهادت در آموزه‌های دینی؛
۳. آشنایی با الگوهای ایثارگری و شهادت؛
۴. بصیرت نسبت به برتری مکتب اسلام به ویژه مکتب تشیع بر سایر مکاتب؛
۵. گفتگوی چهره به چهره؛
۶. تشکیل حلقه‌های معرفتی؛
۷. تولید محتوا در فضای مجازی و بازنشر آن؛
۸. بازنشر محتواهای مفیدی که دیگران تولید کرده‌اند؛
۹. پاسخ به شبهات در فضای مجازی و حقیقی؛ همه شبهات پاسخ دارند با مطالعه و با جستجو در فضای مجازی می‌توان به جواب‌ها دست یافت؛
۱۰. تبلیغ جهاد تبیین و روشنگری دت‌های شهیدان و ایثارگران یکی از مهم‌ترین کارهای ما این است که خود جهاد تبیین و رشادتهای شهیدان را تبلیغ کنیم.

نتیجه گیری

جهاد تبیین به عنوان یک عنصر امیدبخش و وحدت آفرین می‌تواند افکار اقشار مختلف جامعه را به یکدیگر پیوند دهد و بسیاری از تحریف‌هایی که در اثر جهل و توطئه‌های دشمن به وجود آمده است را کنار می‌زند و گفتمانی درست، منطقی با حفظ پشتوانه اجتماعی در مسیر از بین بردن مشکلات، رقم بزند؛

آنهايي که توانايي روشنگري دارند بايد روشنگري کنند خیلی از مردم هنوز با بیانات رهبر معظم انقلاب آشنا نشدند؛ باید به مردم بگوییم که چه وظایفی دارند و چه کارهایی برای ترویج فرهنگ شهادت و ایثار در جامعه می‌توانند انجام دهند، جهاد تبیین یعنی نسبت به ذهن غبار آلود اطرافیانمان بی‌تفاوت نباشیم هر کس به اندازه توانش نقش آفرینی کند غبار ذهن‌ها را کنار بزند

و هدف شهدا که چیزی جز قرب الهی نبوده است را بشناسد و به همه بشناساند.

ایثارگری‌ها و رشادت‌های شهدا و ایثارگران و رزمندگان اسلام به ویژه عزیزانی که در طول هشت سال دفاع مقدس از جان گذشتگی‌ها کردند باید در همه زمینه‌ها به ویژه در فضای مجازی به خوبی تشریح و تبیین شود، زیرا نسل امروز و جوانان امروزی تشنه جهاد تبیین هستند. همه باید در خصوص جهاد تبیین گام برداریم و به پا خیزیم زیرا همانگونه که رهبر انقلاب تاکید کرده‌اند دشمنان به دنبال خدشه‌دار ساختن روحیه ایثارگری و شهادت طلبی مردم ایران هستند.

بر همین اساس لازم است کسانی که روی دفاع مقدس کار می‌کنند واقعیت‌ها و رشادت‌های رزمندگان را برای همه ی اقشار به ویژه جوانان تعریف کنند. فرهنگ ایثار و شهادت برگرفته از واقعه عاشوار است و می‌طلبد که این فرهنگ در جامعه تقویت و ترویج شود و گاهی در راستای تحقق جهاد تبیین برداشته شود قطعا تنها از طیق ترویج فرهنگ ایثار و شهادت و تربیت انسان‌هایی با روحیه ایثار و شهادت می‌توانیم آرمان‌های شهدا را تحقق بخشیم. امروزه هر کس که توانایی دارد باید روشنگری کند حتی به اندازه یک نفر باشد زیرا دشمنان شهادت خود را دائما برای نسل جوان می‌نویسد و پمپاژ می‌کنند.

اکنون کشور و رهبری به نیروهای بیدار و بیدار کننده نیاز دارند زیرا دشمنان در فضای مجاز و حقیقی بر افکار جوانان، نوجوانان و کودکان حمله وارد می‌کنند.

ما می‌توانیم با برگزاری یادواره ی شهدا و زنده نگهداشتن یاد و خاطره ایشان، جوانان و نوجوانان را با رشادت‌های شهدا آشنا کنیم و با خواندن وصیت‌نامه شهدا برای آنها که به اتفاق همه آنان توصیه کرده‌اند که

پشتیبان ولایت فقیه باشند و نگذارند که آسیبی به ایشان برسد خط مشی شهدا را به جوانان نشان دهیم و پیشنهاد می شود که جوانان را با خانواده شهدا آشنا کنیم و به آنها اهمیت تکریم خانواده شهدا را آموزش دهیم زیرا خانواده شهدا سرمایه های جامعه هستند و با همکاری آموزش و پرورش آنها را به اردوهای جهادی ببریم و همچنین با نمایش دادن فیلم های شهدا به ویژه شهدایی که همسال آنها بوده اند روحیه شهادت طلبی را در آنها بیدار کنیم و وحدت و یکپارچگی را بین جوانان و نیروهای مسلح که از میراث انقلاب و شهدا است ایجاد کنیم.

منابع

- ۱- قرآن کریم
- ۲- اصفهانی، راغب، مفردات الفاظ قرآن، الکتبه المرتضویه، چاپ دوم، ۱۳۶۳.
- ۳- حسین زاده، وحید (۱۳۸۳)، فصلنامه فرهنگ عمومی، ش ۳۷، زمستان.

- ۴- خمینی، روح الله، صحیفه امام، تهران، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی ۱۳۸۹ ش.
- ۵- خامنه ای، سیدعلی، همزمان حسین علیه السلام، تهران، انتشارات انقلاب اسلامی، ۱۳۹۷ ش.
- ۶- خامنه ای، سیدعلی، ارمغان، تحقیق موسی ملودی، تهران، انتشارات انقلاب اسلامی، ۱۳۹۸ ش.
- ۷- خلاصه مقالات همایش اسوه، معلم، دانش آموز، شهادت و فردا، برگزارکننده موسسه فرهنگی آموزشی امام حسین (ع) ۱۳۸۴، مشهد مقدس کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی، بیروت، دارالتعارف المطبوعات.
- ۸- خبرگزاری میزان، بازخوانی سخنان سپهبد شهید سلیمانی ۱۳۹۸/۱۰/۱۷، کد خبر ۸۵۴۳۶۰.
- ۹- دهخدا، علی اکبر، ۱۳۷۷، لغت نامه، تهران، انتشارات دانشگاه.
- ۱۰- محبی، صالح، نهج البلاغه، تحقیق جمعی از زاویان، قم، مرکز البحوث الاسلامیه، ۱۳۷۴ ش.
- ۱۱- مجلسی، محمدباقر، ۱۳۹۳، بحار الأنوار الجامعة لدرر أخبار الأئمة الأطهار علیه السلام، تهران، انتشارات دارالکتب السلامیه.
- ۱۲- مطهری، مرتضی، قیام و انقلاب مهدی، ۱۳۷۶، تهران: صدرا.
- ۱۳- مردانی، محمدحسین، مقاله شهدا، اوج تعالی، تاریخ ۱۳۸۵/۹/۱۵، برگرفته از سیاست فرهنگ ایثار.
- ۱۴- معدنی، سعید، مقدمه ای بر مفهوم فرهنگ شهادت و شیوه های ترویج آن، زیر نظر دکتر مسعود حاجی زاده میمندی، دفتر تحقیق و پژوهش اداره تحقیقات و مطالعات بنیاد شهید.
- ۱۵- نجفی، محمدحسن، جواهر الکلام فی شرح شرایع الاسلام، دارالکتب اسلامیه ج ۲۱.